

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Prínos drevospracujúceho odvetvia k uhlíkovej rovnováhe“**(stanovisko z vlastnej iniciatívy)**

(2015/C 230/06)

Spravodajca: Ludvík JÍROVEC**Pomocný spravodajca: Patrizio PESCI**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 27. februára 2014 rozhodol vypracovať podľa článku 29 ods. 2 vnútorného poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Prínos drevospracujúceho odvetvia k uhlíkovej rovnováhe“.

Poradná komisia pre priemyselné zmeny poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 13. novembra 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 503. plenárnom zasadnutí 10. a 11. decembra 2014. (schôdza z 10. decembra) prijal 119 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor vypracoval tieto odporúčania s cieľom čo najviac využiť výhody, ktoré ponúkajú produkty z dreva v rámci uhlíkovej rovnováhy, ako aj v snahe posilniť konkurencieschopnosť európskeho drevospracujúceho priemyslu ⁽¹⁾ a jeho kapacitu stimulovať inovácie.

1.2. EHSV uznáva, že európska a vnútroštátna legislatíva má veľký vplyv na drevospracujúci priemysel. EHSV preto vyzýva členské štáty, aby preskúmali všetky možnosti spojené s využitím dreva ako ekologického materiálu s cieľom posilniť konkurencieschopnosť tohto odvetvia a podporiť zamestnanosť a investície v oblasti výskumu a inovácie.

1.3. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby na základe konzultácií so zainteresovanými stranami vypracovala európske usmernenia o dodávkach dreva s cieľom zvýšiť dodávky dreva a presadzovať udržateľné využívanie jeho zdrojov. Tieto usmernenia by mali obsahovať aj zásady efektívneho využívania zdrojov. Mali by sa zohľadniť alebo v prípade potreby uplatniť odporúčania stanovené v Usmerneniach o osvedčených postupoch pre udržateľné využívanie dreva v Európe (2010) (*Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe*).

1.4. EHSV poukazuje na to, že je dôležité, aby sa palety a zhodnotené recyklované drevo vyňali z definície terciárnej biomasy.

1.5. Ako EHSV zdôraznil vo svojom stanovisku s názvom „Príležitosti a výzvy pre konkurencieschopnejší európsky drevospracujúci a nábytkársky priemysel“, ktoré bolo prijaté v októbri 2011 ⁽²⁾ a v súlade so zásadami, ktoré boli vymedzené v nedávnom oznámení Komisie s názvom „Smerom k obehovému hospodárstvu: Program nulového odpadu pre Európu“, predstavuje zásada „kaskádovitého využitia“ (využitie, opakované využitie, recyklácia, energetické zhodnocovanie), ak je z ekonomického a technického hľadiska realizovateľná v súlade s vnútroštátnymi a regionálnymi osobitnosťami, optimálny spôsob, ako v maximálnej miere zdrojovo efektívne využívať drevo. EHSV víta, že v súlade s jeho požiadavkou uznať význam zásady kaskádovitého využitia dreva, bola táto zásada prevzatá do viacerých dokumentov EÚ, ako napr. „Za obnovu európskeho priemyslu“, „Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ“, pracovný dokument Komisie s názvom „Projekt pre priemyselné odvetvia EÚ založené na lesníctve (drevospracujúci priemysel, nábytkársky priemysel,

⁽¹⁾ EHSV používa definíciu „drevospracujúceho priemyslu“ podľa európskej klasifikácie hospodárskych činností (NACE), ktorá sa uvádza v kóde C16: Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku, okrem výroby nábytku, výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu. Pilovanie a hobľovanie dreva. Výroba výrobkov z dreva, korku, slamy a prúteného materiálu. Výroba dosiek a drevených panelov. Výroba podlahových parkiet. Ostatná stavebnostolárska a tesárska výroba. Výroba drevených kontajnerov. Výroba ostatných výrobkov z dreva; výroba výrobkov z korku, slamy a prúteného materiálu.

⁽²⁾ Stanovisko EHSV na tému „Príležitosti a výzvy pre konkurencieschopnejší európsky drevospracujúci a nábytkársky priemysel“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy) (Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012. s. 18 – 23).

výroba a premena papiera a celulózy, tlačiarenský priemysel)“, ktoré dopĺňajú oznámenie na tému „Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ: pre lesy a drevospracujúci priemysel“. EHSV je však proti zavedeniu právne záväzných pravidiel a podporuje otvorený, trhovo orientovaný prístup a slobodu účastníkov trhu.

1.6. Voľby týkajúce sa zaobchádzania so stavebným materiálom by mali zahŕňať opatrenia s cieľom zabrániť tomu, aby recyklovateľné materiály, akým je drevo, smerovali na skládky. EHSV vyzýva Európsku komisiu a zainteresované strany, aby vypracovali usmernenia a odporúčania pre zber dreveného odpadu a riešenia pre zaobchádzanie s recyklovaným drevom.

1.7. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby zaviedla normu, ktorá bude riadne zohľadňovať akustické vlastnosti uzavretých priestorov vzhľadom na to, že drevo môže zohrávať zásadnú úlohu v oblasti zvukovej izolácie. Drevo má schopnosť zvukovo izolovať priestory od vonkajšieho hluku a znižovať dobu trvania dozvuku. Taktiež by sa mali preskúmať možnosti spojené s využívaním dreva.

1.8. EHSV vyzýva členské štáty a zainteresované strany, aby vypracovali národné akčné plány zamerané na rozšírené využitie dreva v stavebníctve a ekologickej infraštruktúre. Miestne orgány by mali byť priamo zapojené do realizácie týchto akčných plánov.

1.9. Vychádzajúc zo skutočnosti, že drevo nie je u staviteľov a architektov rovnako populárne, EHSV vyzýva členské štáty, aby vypracovali iniciatívy na podporu rozvoja kultúry v oblasti spracovania dreva. Zástupcovia európskeho drevospracujúceho priemyslu a európski sociálni partneri by okrem toho mali vypracovať koordinované vnútroštátne kampane s cieľom zatraktívniť imidž tohto odvetvia.

2. Popis európskeho drevospracujúceho odvetvia. Výzvy a príležitosti. Možný vplyv legislatívy EÚ na konkurencieschopnosť odvetvia

2.1. Ročný obrat európskeho drevospracujúceho priemyslu je približne 122 miliárd EUR, pričom výrobná hodnota, ktorú samotné odvetvia vyprodukuje, je viac ako 115 miliárd EUR. Podľa údajov Eurostatu drevospracujúci priemysel v roku 2012 tvorilo viac ako 311 000 spoločností. Približne 126 000 spoločností aktívne pôsobilo aj v oblasti výroby nábytku. V rámci samotného drevospracujúceho priemyslu pôsobí zhruba 40 000 spoločností v piliarskom priemysle, pričom v ostatných pododvetviach zameraných na výrobu produktov drevospracujúceho priemyslu je to približne 145 000 spoločností. Napriek určitému zlepšeniu tieto údaje neodzrkadľujú aktuálnu situáciu, keďže v závislosti od spôsobu vypracovania správ jednotlivých členských štátov sa malé podniky nie vždy zohľadňujú v týchto správach. V odvetví výroby nábytku a konštrukčných prvkov pôsobí veľa malých spoločností. Preto sa reálny počet firiem odhaduje na viac ako 375 000.

2.2. V roku 2012 bol v celej EÚ zaznamenaný výrazný pokles počtu pracovných miest v drevospracujúcom odvetví. Priemerný pokles bol 4,4 %, tieto údaje sa však pohybovali od -3,2 % v Nemecku až po -13,7 % v Španielsku. Najväčší nárast počtu pracovných miest bol zaznamenaný v Chorvátsku a Dánsku, pričom k najväčšiemu poklesu v roku 2012 došlo v Španielsku (-13,7 %), na Cypre (-13,1 %) a na Slovensku (-11,5 %).

Európske a vnútroštátne politiky majú veľký vplyv na konkurencieschopnosť drevospracujúceho odvetvia. Ako sa zdôrazňuje v správe o konkurencieschopnosti EÚ za rok 2014, výroba, práca a náklady na suroviny sú v Európe oveľa vyššie ako v iných regiónoch, čo vyvoláva vysoké riziko presunu výroby v mnohých oblastiach tohto odvetvia. Európa by preto mala žiadať, aby produkty vstupujúce na trh EÚ spĺňali rovnaké sociálne, environmentálne a bezpečnostné normy ako produkty vyrobené v Európe. EHSV okrem toho zdôrazňuje skutočnosť, že európske drevospracujúce odvetvie naďalej čelí výraznému nárastu výrobných nákladov, najmä pokiaľ ide o živice a energiu. Náklady na energiu sú v Európe trojnásobne vyššie ako v USA.

2.3. Rozvoj obnoviteľných zdrojov energie a súvisiace dotácie spôsobujú, že sa obmedzuje dostupnosť drevných surovín a zvyšuje sa ich cena. Odhaduje sa, že v roku 2012 bolo 15 % zo 182 miliónov m³ celkového množstva vyťaženého dreva v regióne EHK použité ako palivové drevo. Z najnovšieho spoločného prieskumu EHK a FAO o energii z dreva z roku 2011 (Joint Wood Energy Enquiry – JWEE, 2011) vyplýva, že energia z dreva je hlavnou zložkou energie z obnoviteľných zdrojov a predstavuje 38,4 % z celkového objemu energie z obnoviteľných zdrojov. Z najnovšej európskej štúdie o dodávkach

drevnej suroviny a o dopyte v drevospracujúcom priemysle v EÚ, ktorú si Európska komisia objednala u spoločnosti Indufor⁽³⁾, vyplýva, že ak by sa mali splniť ciele týkajúce sa obnoviteľných zdrojov energie stanovené do roku 2020, objem dreva využívaného v EÚ na energetické účely by musel zodpovedať dnešnému celovému objemu vyťaženého dreva. V porovnaní s požiadavkami, ktoré predpokladajú členské štáty EÚ vo svojich národných akčných plánoch týkajúcich sa energie z obnoviteľných zdrojov, bude do roku 2016 k dispozícii o 63 miliónov m³ menej dreva.

2.4. So zreteľom na nové európske oznámenie o energetickom a klimatickom rámci do roku 2030 a požiadavku zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na aspoň 27 % do roku 2030 sa EHSV domnieva, že je dôležité zvážiť rôzne spôsoby, ako zlepšiť mobilizáciu dreva v EÚ, napr. zohľadnením odporúčaní uvedených v publikácii *Usmernenia o osvedčených postupoch pre udržateľné využívanie dreva v EÚ (Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe)*, ktorá vyšla v roku 2010, a určiť riešenia, ktoré zabránia akémukoľvek narušeniu hospodárskej súťaže medzi rôznymi užívateľmi zdrojov biomasy.

2.5. EHSV v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby predtým, ako začnú realizovať opatrenia na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie, preskúmali objem drevnatej biomasy v krajine alebo regióne, ktorá je jednoznačne k dispozícii na energetické účely, a objem, ktorý sa už v drevospracujúcom priemysle využíva ako surovina.

2.6. EHSV okrem toho vyjadruje poľutovanie nad tým, že vo viacerých členských štátoch naďalej platia ustanovenia obmedzujúce používanie dreva vo viacposchodových budovách, ako aj diskriminačné protipožiarne ustanovenia, ktoré sú v mnohých krajinách hlavnou prekážkou pri využívaní dreva v budovách. Boli prijaté európske normy v oblasti požiarnej ochrany v budovách, protipožiarne ochrana však naďalej patrí do právomoci členských štátov. Tieto ustanovenia by sa mali okamžite zrušiť, pretože sú jasnou prekážkou brániacou fungovaniu trhu a šíreniu produktov z dreva v stavebnom sektore⁽⁴⁾.

2.7. EHSV ľutuje, že európske odvetvie výroby drevených dosiek a piliarske odvetvie boli vyňaté zo zoznamu odvetví, ktoré sú zraniteľné z dôvodu úniku uhlíka. V dôsledku vyňatia týchto odvetví zo zoznamu sa pravdepodobne zintenzívni prebiehajúci presun uvedených výrobných odvetví do krajín mimo EÚ. Zachovanie obidvoch týchto odvetví na zozname má zásadný význam, pokiaľ ide o obmedzenie negatívneho účinku konkurenčného tlaku, ktorý vplyva na všetky spoločnosti v dôsledku masívneho rastu cien dreva, ktorý spôsobila hospodárska súťaž s odvetvím energie vyrábanej z biomasy. Len v samotnom európskom odvetví výroby drevených dosiek ukončilo v rokoch 2008 až 2013 činnosť 51 podnikov, čo malo za následok stratu kapacity vyčíslenú na 10 386 m³. Niektoré z týchto uzatvorených prevádzok boli rozmontované a opätovne zmontované za hranicami Európskej únie. Zachovanie výrobných odvetví v Európskej únii musí byť prioritou pre všetkých vedúcich politických predstaviteľov a najmä pre Európsku komisiu. Z toho dôvodu naliehavo žiadame príslušné generálne riaditeľstva Európskej komisie, aby prijali opatrenia, ktorých cieľom bude zaručiť konkurencieschopnosť európskych priemyselných odvetví a zabrániť presunom výroby.

2.8. Účinným opatrením na zaručenie konkurencieschopnosti európskych priemyselných odvetví a zabránenie presunom výroby by mohla byť napríklad nová energeticko-uhlíková daň, ktorá by zastavila diskrimináciu európskych výrobcov.

⁽³⁾ Indufor je nezávislá medzinárodná konzultačná skupina s pobočkami vo Fínsku a na Novom Zélande. Poskytuje poradenské služby pre zákazníkov zo súkromnej aj verejnej sféry. Ich prístup zahŕňa všetky aspekty udržateľného rozvoja (hospodársky, sociálny a environmentálny). Ich činnosť sa zameriava na udržateľné lesné hospodárstvo, investície zamerané na lesné oblasti a vysádzanie lesov, zhodnocovanie lesov a náležitú starostlivosť, drevný priemysel a priemysel týkajúci sa spracovania dreveného vlákna, bioprodukty, hodnotenie zdrojov a mapovanie, zmenu klímy a služby v oblasti ekosystémov v lesných oblastiach, politiku v oblasti lesného hospodárstva a strategické štúdie, ako aj udržateľnosť a poradenstvo v oblasti rozvoja spojené s udržateľným lesným hospodárstvom a využívaním pôdy.

⁽⁴⁾ Vnútroštátne normy v oblasti stavebníctva majú v mnohých krajinách tendenciu obmedziť využívanie drevených nosných konštrukčných prvkov pri stavbe viacposchodových budov. Dôvodom, prečo mnohé krajiny upúšťajú od využívania horľavých materiálov, je neistota súvisiaca s požiarmi v budovách. Rozsiahly výskum a vývoj však ukázali, že je vhodnejšie uprednostniť ustanovenia v oblasti stavebníctva, ktoré sú z hľadiska materiálov neutrálne, a v posledných viac ako desiatich rokoch sa v mnohých krajinách bežne používajú funkčne vymedzené ustanovenia. Drevo je horľavé, avšak tento proces je pod kontrolou, takže je možné odhadnúť, aká veľká časť profilu zostane nedotknutá po hodine horenia. Stavebné drevo je veľmi ohňovzdorné. Ak horí, vytvára sa na ňom vrstva dreveného uhlia, ktorá pomáha zachovať silu a štruktúru dreva v jeho vnútri a znižuje tak riziko úplného zrútenia.

3. V rámci boja proti zmene klímy rozšíriť výrobu produktov z dreva s cieľom znížiť objem emisií CO₂.

3.1. Globálne otepľovanie je mimoriadne dôležitou politickou otázkou. Má totiž zásadný vplyv na ľudské zdravie a prírodné zdroje. Voľba materiálov, ktoré používame, môže mať mimoriadne veľký vplyv na emisie oxidu uhličitého, ktoré sú jednou z hlavných príčin globálneho otepľovania. „Zelené“ a/alebo „ekologické“ výrobky získavajú u výrobcov a spotrebiteľov čoraz širšiu odozvu. Zároveň sa formulujú vnútroštátne a európske politiky na podporu týchto výrobkov. EHSV sa domnieva, že hodnotenia životného cyklu ⁽⁵⁾ sú pre budúcnosť vhodným nástrojom ekologického riadenia.

3.2. Európa môže radikálne znížiť emisie CO₂ zvýšením záchytu uhlíka vo svojich lesoch (optimalizáciou ich riadenia) a intenzívnejším využívaním udržateľných produktov z dreva. Je vedecky preukázané, že využívanie produktov z dreva v stavebníctve a v každodennom živote má pozitívny účinok na klímu. Množstvo uhlíka zachyteného v stromoch a súvisiacich produktoch z dreva závisí od druhu stromov, podmienok rastu (prostredie), veku stromu a hustoty stromov v okolí. Preukázalo sa však, že nahradením jedného kubického metra stavebného materiálu drevom je možné dosiahnuť značnú úsporu CO₂ v priemere od 0,75 do 1 t. V 1 m³ dreva sa navyše uloží 0,9 t CO₂.

3.3. V štúdii, ktorá bola nedávno vypracovaná pod vedením Univerzity v Yale s názvom Uhlík, fosílna palivá a zmierňovanie straty biodiverzity prostredníctvom dreva a lesov (*Carbon, fossil fuel and biodiversity mitigation with wood and forests*) ⁽⁶⁾ sa zistilo, že využívanie väčšieho množstva dreva v stavebníctve a pri konštrukcii mostov by v zásadnej miere prispelo k celkovému zníženiu emisií oxidu uhličitého a spotreby fosílnych palív. Výskumní pracovníci zistili, že zvýšenie využívania produktov z dreva na ekvivalent 34 % by malo rozsiahle pozitívne účinky. Ukladaním CO₂ v celulóze a ligníne produktov z dreva by bolo možné dosiahnuť celosvetové zníženie emisií CO₂ o 14 % až 31 %.

3.4. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby podporila členské štáty a odvetvie európskeho lesného hospodárstva pri stanovení a realizácii opatrení a, podľa možnosti, stimulov pre využívanie produktov z vyťaženého dreva s dlhým životným cyklom ⁽⁷⁾. Čím dlhšie sa drevo používa a opakovane využíva, tým dlhšie je v ňom uložený oxid uhličitý. Odpad z dreveného materiálu (v úzkom zmysle slova) sa môže minimalizovať najmä preto, že všetky časti dreva sa môžu použiť a opakovane využiť a nakoniec je možné ho vždy spáliť, aby sa z neho opätovne získala energia ⁽⁸⁾. Ak chce Európa účinne riešiť výzvy spojené so zmenou klímy, členské štáty a európske inštitúcie by mali povzbudzovať využívanie produktov z dreva a vytvoriť priaznivé politické podmienky, v rámci ktorých sa bude maximalizovať životný cyklus dreva.

4. Drevo v stavebníctve

4.1. Výstavba a prevádzkovanie budov majú značné environmentálne výhody. Na budovy celkovo pripadá 20 % všetkej spotreby vody, 25 – 40 % spotreby energie a 30 – 40 % emisií skleníkových plynov. Výber produktov používaných na výstavbu alebo renováciu má závažný vplyv na životné prostredie. EHSV preto uznáva, že drevo zohráva dôležitú úlohu v rozvoji udržateľných a ekologických budov. Možnosti využitia dreva v stavebníctve nie sú v plnej miere využité, čo má vplyv na konkurencieschopnosť drevospracujúceho priemyslu. EHSV by chcel preskúmať možnosti, ako by sa dala táto situácia zlepšiť, bez toho aby to malo nepriaznivé účinky na ostatné materiály.

⁽⁵⁾ Hodnotenie životného cyklu je nástrojom na zisťovanie únikov do životného prostredia a posúdenie súvisiacich účinkov spôsobených určitým postupom, výrobkom alebo činnosťou. Toto hodnotenie je taktiež užitočné pre priemysel pri hľadaní praktických a užívateľsky priaznivých modelov rozhodovania v oblasti vývoja ekologických výrobkov.

⁽⁶⁾ *Journal of Sustainable Forestry* 33: s. 248 – 275, 2014.

⁽⁷⁾ V rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady COM(2012) 93 final o pravidlách započítavania pre emisie a záchyty skleníkových plynov vyplývajúce z činností súvisiacich s využívaním pôdy, so zmenami vo využívaní pôdy a s lesným hospodárstvom a o informáciách týkajúcich sa opatrení súvisiacich s týmito činnosťami sa uznáva, že posilnením udržateľného využívania produktov z vyťaženého dreva sa môžu v zásadnej miere obmedziť emisie skleníkových plynov a podporiť ich pohlcovanie z atmosféry

⁽⁸⁾ Údaje zhromaždené v nedávnej talianskej štúdii „*Analysis of the Life Cycle Assessment (LCA) and comparison between the use of post-consumer wood for the production of chipboard wood panels and for renewable energy use*“ (Analýza hodnotenia životného cyklu a porovnanie medzi využívaním recyklovaného dreva na výrobu drevoztrieskových dosiek a na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov), poukázali na to, že so zreteľom na zmenu klímy je používanie recyklovanej drevnej suroviny v podnikoch vyrábajúcich drevené panely výhodnejšie ako spaľovanie v elektrárni na biomasu. Táto štúdia bola realizovaná pod vedením talianskeho výskumného ústavu eAmbiente, c/ o Parco Scientifico Tecnologico VEGA. Štúdia bola prezentovaná počas verejnej diskusie EHSV o prínose drevospracujúceho odvetvia k uhlíkovej rovnováhe, ktorá sa uskutočnila 19. septembra 2014 v Mestse (Taliansko).

4.2. Drevo sa už dlho uznáva ako ekologický materiál pre širokú škálu produktov. Štúdie v oblasti hodnotenia životného cyklu na celom svete preukázali, že produkty z dreva ponúkajú veľké environmentálne výhody. Drevo je jedným z mála stopercentne obnoviteľných stavebných materiálov, v ktorom sa ukladá CO₂ a vďaka vzduchovým komorám v bunkovej štruktúre je prirodzeným izolačným materiálom. Je to bezpečný, pevný a spoľahlivý materiál, a to nielen v ťažkých stresových podmienkach, ako pri hurikánoch a zemetraseniach, ale aj v prípade požiarov.

4.3. Možnosti zaobchádzania so stavebným materiálom po ukončení životnosti zahŕňajú opakované využitie, recykláciu a spätné využitie. Súčasná situácia je charakteristická tým, že značné množstvo stavebného odpadu naďalej končí na skládkach, čím sa zvyšuje záťaž súvisiaca so skládkou materiálov a jej prevádzkou. Materiály ako drevo sa môžu priamo recyklovať do rovnakého produktu na opakované využitie alebo sa môžu pretransformovať na iné využiteľné produkty. EHSV zdôrazňuje, že recyklácia si vyžaduje nové opakované spracovanie, ktoré je väčšinou ekonomicky realizovateľné len vtedy, ak sa efektívny zber realizuje v blízkosti zdroja materiálu. EHSV preto vyzýva Európsku komisiu a príslušné zainteresované strany, aby zhromaždili všetky osvedčené postupy uplatňované na vnútroštátnej úrovni s cieľom vypracovať usmernenia a odporúčania pre zber dreveného odpadu a navrhnúť riešenia pre zaobchádzanie s recyklovaným drevom. Znížením objemu stavebného a demolačného materiálu a jeho recykláciou sa taktiež môžu znížiť celkové stavebné náklady a náklady na likvidáciu.

4.4. Stavebný priemysel je najväčším používateľom produktov z dreva. Vo Fínsku napr. 70 – 80 % fínskych produktov z dreva nachádza konečné využitie v stavebníctve. Stavba s využitím drevených nosných prvkov sa v posledných rokoch rozšírila vo viacerých európskych krajinách, najmä však v Spojenom kráľovstve, Írsku a vo Francúzsku. EHSV však uznáva, že využívanie dreva môže prispieť k rozvoju ekologického hospodárstva, a preto by sa malo rozšíriť.

4.5. EHSV uznáva, že výhody využívania dreva v stavebníctve sú pomerne málo známe. Netýka sa to len architektov, ale aj koncových užívateľov, ktorí často vedia len veľmi málo a vlastnostiach dreva. Tieto nedostatočné vedomosti majú často za následok, že drevo sa využíva len v obmedzenej miere, čo následne spôsobuje problémy, ktoré negatívne ovplyvňujú vnímanie tohto materiálu. Okrem toho, nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v oblasti výstavby domov s drevenými nosnými prvkami sťažuje rozvoj tejto stavebnej metódy v mnohých európskych krajinách.

4.6. EHSV vyzýva zástupcov európskeho drevospracujúceho priemyslu a príslušných sociálnych partnerov, aby vypracovali koordinované informačné kampane s cieľom zatriktívniť imidž tohto odvetvia. Mladí ľudia by mali byť vedení k tomu, aby si zvolili programy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré ich dôkladne pripraví na profesijné uplatnenie v drevospracujúcom priemysle.

5. Sociálne aspekty spojené s rozšíreným využívaním materiálov z dreva a posilňovaním úlohy drevospracujúceho priemyslu v ekonomike ⁽⁹⁾.

5.1. EHSV zdôrazňuje skutočnosť, že väčšina pracovníkov v drevospracujúcom priemysle sa školí priamo na pracovisku, kde získavajú zručnosti neformálne od skúsených pracovníkov. Väčšina pracovníkov sa naučí základné zaobchádzanie so strojmi a základné pracovné úkony v priebehu niekoľkých mesiacov. Aby sa však stali odbornými pracovníkmi v tomto odvetí, na to potrebujú často dva alebo aj viac rokov. Zamestnanosť sa vytvára aj tým, že sa pracovníkom poskytuje odborná príprava a vzdelávanie prispôbené potrebám a požiadavkám pracovného trhu. EHSV okrem toho pripomína, že programy pre výskum a inováciu podporia vznik pracovných miest a oživia rast v celej EÚ. Z tohto dôvodu vyzýva drevospracujúce odvetvie, aby využívalo možnosti, ktoré ponúka iniciatíva Horizont 2020.

5.2. Členské štáty by mali ambiciózne implementovať nedávne oznámenie EK o efektívnom využívaní zdrojov v sektore stavebníctva s cieľom zaistiť investície do renovácie budov a vytvoriť pracovné miesta.

⁽⁹⁾ EHSV sa domnieva, že sociálne aspekty a pripomienky, ktoré sa uvádzajú v stanovisku výboru s názvom „Príležitosti a výzvy pre konkurencieschopnejší európsky drevospracujúci a nábytkársky priemysel“, sú naďalej platné.

5.3. EHSV uznáva, že hluk na verejných miestach závažným spôsobom vplyva na ľudské zdravie⁽¹⁰⁾. Drevo nie je len významným ekologickým materiálom, ale keby sa použilo ako izolačný materiál, mohlo by mať aj viaceré sociálne a zdravotné prínosy. Drevo môže teda zohrávať zásadnú úlohu v oblasti zvukovej izolácie a ako absorpčný materiál. Drevo má schopnosť zvukovo izolovať miestnosti od vonkajšieho hluku a znižovať dobu trvania dozvuku. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby zaviedla normu, ktorá bude riadne zohľadňovať akustické vlastnosti uzavretých priestorov. Vzhľadom na to, že drevo môže vydávať zvuk (pri priamych úderoch) a môže zosilňovať alebo pohlcovať zvukové vlny vychádzajúce z iných telies, mali by sa preskúmať možnosti spojené s využívaním dreva. Drevo má taktiež vedecky potvrdený pozitívny vplyv na subjektívnu kvalitu vzduchu v interiéri.

5.4. Na vnútroštátnej úrovni existuje viacero iniciatív na šírenie osvetvy medzi ľuďmi o tom, aké sú možnosti používania dreva ako ekologického materiálu, no skutočná koordinácia chýba. Rastúca spotreba výrobkov z dreva je jednoznačne spojená s informačnými kampaňami, ktoré by sa mali realizovať na vnútroštátnej úrovni. Hlavným cieľom osvetových kampaní o dreve je vyvolať pozitívny prístup – technický a kultúrny – k používaniu dreva.

5.5. Ako zaujímavý príklad osvedčených postupov by chcel EHSV pripomenúť iniciatívu s názvom „WOODDAYS“. Toto podujatie⁽¹¹⁾ bolo otvorené 21. marca 2014 v Miláne. Išlo o 10-dňový program zameraný na rast miest a inteligentné rozšírenie využívania dreva v mestách efektívne využívajúce zdroje. Podujatie bolo organizované s cieľom uviesť drevo ako stavebný materiál s doteraz nedoceneným potenciálom do prostredia, kde budú drevostavby zohrávať v budúcnosti hlavnú úlohu – do centra našich miest. Toto podujatie sa zopakuje aj v iných európskych mestách, a to v Bratislave, Ľublane a Bruseli.

5.6. EHSV by chcel poukázať na to, že hlavné programy ekologickej výstavby do určitej miery odlišne riešia otázku využívania produktov z dreva. Kým niektoré sa zameriavajú viac na výkonnosť než na použitý materiál, iné programy spájajú s drevom ako akceptovateľným materiálom „obmedzenia“ (bez toho, aby takéto „požiadavky“ uplatňovali aj na iné stavebné výrobky). Rozsiahlejšie využívanie dreva by tiež malo mnohé pozitívne účinky na hospodárstvo EÚ. EHSV následne odporúča stanoviť podľa vzoru Francúzska záväzné ciele v oblasti využívania dreva v stavebníctve.

6. Mobilizácia v záujme využívania dreva

6.1. Rozsiahlejšie využívanie dreva v stavebníctve a v každodennom živote si vyžaduje riešenia a opatrenia s cieľom podporiť mobilizáciu v záujme jeho využívania (vrátane riešení vytvorených na zhodnocovanie väčšieho objemu dreva, produktov z dreva a rezíduí z priemyselného a spotrebiteľského odpadu na opätovné použitie a recykláciu) a predĺžiť životný cyklus drevených výrobkov.

6.2. Z hľadiska udržania konkurencieschopného odvetvia výrobkov z dreva majú zásadný význam udržateľné a trvalé dodávky drevnej suroviny. Je potrebné starostlivo preštudovať a v prípade potreby uplatniť odporúčania publikácie *Usmernenia o osvedčených postupoch pre udržateľné využívanie dreva v Európe (2010) (Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe (2010))*.

6.3. V uplynulých rokoch sa dodávky dreva dostali pod silný tlak, predovšetkým v dôsledku európskych a vnútroštátnych opatrení na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie, ktoré viedli čiastočne k spaľovaniu dreva. EHSV poukazuje na to, že je dôležité, aby sa palety a zhodnotené recyklované drevo vyňali z definície terciárnej biomasy. Takéto materiály sú hlavnou vstupnou surovinou pre niektoré typy produktov vyrábaných producentmi drevených panelov a v niektorých prípadoch môžu predstavovať až 95 % dreveného základu⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ „Účinky hluku na zdravie sú zdravotné dôsledky zvýšenej úrovne zvuku. Vyššia miera hluku na pracovisku alebo inde môže spôsobiť poruchy sluchu, vysoký krvný tlak, ischemickú chorobu srdca, podráždenosť a poruchy spánku. Vystaveniu hluku sa pripisujú zmeny v imunitnom systéme a vrodené poruchy.“ (Pozri *Passchier-Vermeer W, Passchier WF (2000): Noise exposure and public health. Environ. Health Perspect. 108 Suppl 1: 123–31. doi:10.2307/3454637. JSTOR 3454637. PMC 1637786. PMID 10698728.*)

⁽¹¹⁾ Podujatie „WOODDAYS“ je iniciatívou proHolz Austria v spolupráci s katedrou drevostavieb Technickej univerzity v Mníchove a s podporou Európskej organizácie piliarskeho priemyslu (European Organisation of the Sawmill Industry – EOS) a Európskej panelovej federácie (European Panel Federation – EPF).

⁽¹²⁾ Talianska skupina „Saviola“, známa svojím sloganom „Pomôžte nám zachrániť stromy“, je popredným spracovateľom dreveného odpadu vo svete, pričom jej recyklačná kapacita je 1,5 milióna ton recyklovaného dreva ročne. Ich filozofia výroby je založená na zhodnocovaní a opätovnom využívaní sekundárnych surovín, ktoré sa dajú pomocou hospodársky a ekologicky udržateľného procesu obnoviť a následne využiť bez toho, aby bolo potrebné stíňať ďalšie stromy. Skupina sa zameriava na získavanie týchto druhov dreva: palety, debny na ovocie, prepravky.

6.4. EHSV by chcel na tomto mieste vyzdvihnúť, že zásada „kaskádovitého využitia“ (využitie, opakované využitie, recyklácia, energetické zhodnocovanie) – ak bude hospodársky a technicky uskutočniteľná v súlade s konkrétnymi osobitosťami krajiny a regiónu – bude predstavovať optimálny spôsob, ako maximalizovať používanie dreva ako prírodnej suroviny pri efektívnom využívaní zdrojov. EHSV je však proti zavedeniu právne záväzných pravidiel a podporuje otvorený, trhovo orientovaný prístup a slobodu účastníkov trhu. Uplatňovať pri používaní dreva prístup „kaskádovitého využitia“ neznamená len to, že sa zabezpečí optimálne ekonomické využívanie suroviny, ale sú s tým spojené aj významné prínosy z hľadiska klímy, a to vďaka nepretržitému ukladaniu uhlíka a substitučnému účinku pred tým, než sa použije ako zdroj energie.

V Bruseli 10. decembra 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

PRÍLOHA

k stanovisku CCMI

Nasledujúci text stanoviska CCMI bol poradným výborom pre priemyselné zmeny zamietnutý v prospech pozmeňovacieho návrhu, ale získal viac ako štvrtinu hlasov.

Bod 6.4

6.4. EHSV by chcel na tomto mieste vyzdvihnúť, že zásada „kaskádovitého využitia“ (využitie, opakované využitie, recyklácia, energetické zhodnocovanie) – ak bude hospodársky a technicky uskutočniteľná v súlade s konkrétnymi regionálnymi osobitosťami – bude predstavovať optimálny spôsob, ako maximalizovať používanie dreva ako prírodnej suroviny pri efektívnom využívaní zdrojov. Vyhovujúci drevený sortiment by sa mal používať skôr fyzicky, než aby slúžil ako palivo. Uplatňovať pri používaní dreva prístup „kaskádovitého využitia“ neznamená len to, že sa zabezpečí optimálne ekonomické využívanie suroviny, ale sú s tým spojené aj významné prínosy z hľadiska klímy, a to vďaka nepretržitému ukladaniu uhlíka a substitučnému účinku predtým, než sa použije ako zdroj energie.
